

“Təsdiq edilmişdir”

«Yelo Bank» ASC-nin Müşahidə Şurasının
18.04.2024-cü il tarixli Qərarı ilə

Protokol № 15

Müşahidə Şurasının sədri

M.Kulişova

(imza)

“Yelo Bank” ASC-də
Risklərin idarəedilməsi
Siyasəti

1. Ümumi müddəələr

1.1. "Yelo Bank" ASC-də (bundan sonra – Bank) Risklərin idarəedilməsi siyasəti (bundan sonra – Siyaset) Bankın fəaliyyətinin həyata keçirilməsi zamanı yaranan risklərin idarəedilməsi işinin təşkilini – risklərin müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi, tənzimlənməsi, monitorinqi və onlar üzrə hesabatlılığı, o cümlədən səlahiyyətlərin bölgüsünü, Bankın fəaliyyət növləri, biznes prosesləri və informasiya sistemləri üzrə risklərin idarəedilməsi prosesini, habelə yeni fəaliyyət növləri və sistemlərin tətbiq edilməsinə Bankın risk yanaşmasını əhatə edir.

1.2. Siyaset Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının normativ xarakterli aktları, Banklarda korporativ idarəetmə standartları, "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunu, banklara nəzarət üzrə Bazel komitəsinin tövsiyələri və risklərin idarəedilməsi üzrə bankdaxili qaydalara əsasən hazırlanmışdır.

1.3. Siyasetin məqsədi Bankın öz üzərinə ağlabatan və bəraət qazanılan riski götürməsi, hər bir halda riskin qəbul edilməsinin lazımı qaydada rəsmiləşdirilməsi, qoyulmuş qaydalardan və limitlərdən kənara çıxmalar zamanı razılışdırılmanın, buna uyğun olaraq sənədləşdirilmənin təmin edilməsidir.

1.4. Bu Siyasetdə istifadə olunan anlayışlar aşağıdakılardır:

Risk	Ehtimal olunan və ya gözlənilməz hadisələrin baş verməsi nəticəsində yaranan xərclərin (zərərin) bankın kapitalına mənfi təsir göstərməsi ehtimalı
Risklərin idarəedilməsi sistemi	Risklərin idarəedilməsi üzrə bu Siyaset ilə müəyyən edilmiş elementlərdən ibarət sistem
Biznes bölmələri	Bankın fəaliyyətinin ayrı-ayrı növlərini həyata keçirən və risk yaradan bölmələr
Riskin qəbul edilməsi	Kapitalın adekvatlığına dair tələblərə riayət etmək şərti ilə bankın kapitalı hesabına mümkün zərərin qarşılanması
Risk iştahası	Bankın strateji hədəflərinə çatması üçün riskgötürmə qabiliyyəti çərçivəsində qəbul etmək istədiyi riskin həcmi
Risk xəritəsi	Risk xəritəsində bankın məruz qala biləcəyi risklər, riski yaradan daxili və kənar səbəblər, riskin yarada biləcəyi digər risklər və mümkün zərərlər əks olunur, habelə riskin başvermə tezliyi, idarə edilməsi və qiymətləndirmə alətləri, riskin idarə edilməsi üzrə məsul şəxs və ya struktur bölmə müəyyən olunur.
Risk mədəniyyəti	Bankın riskin müəyyən edilməsi, riskin qəbulu və idarəedilməsi, habelə risk üzrə qərarların qəbul edilməsi üzrə norma, yanaşma və davranışların məcmusu
Stress-test	Bir neçə şokun bankın maliyyə vəziyyətinə potensial təsirinin qiymətləndirilməsi aləti
RİK	Risklərin idarəedilməsi komitəsi
Bazel komitəsi	İnkişaf etmiş dövlətlərin Mərkəzi Banklarının birlikdə təşkil etdikləri təşkilat olan Beynəlxalq Hesablaşmalar Bankının təsis etdiyi qurum

Baş risk inzibatçısı	Risklərin idarəedilməsi funksiyası ilə əlaqədar Bankın struktur bölmələrinin fəaliyyətinə nəzarəti (kuratorluğu) həyata keçirən İdarə Heyətinin üzvü
----------------------	--

2. Risklərin təsnifikasi

2.1. **Kredit riski** – borcalanın, emitentin və ya kontragentin öz öhdəliyini müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq icra edə bilməməsi nəticəsində itkinin yaranması riski;

2.2. **Bazar riski** – faiz dərəcələrinin, valyuta məzənnələrinin, qiymətli kağızların və əmtəələrin dəyərində baş verən dəyişikliklərlə əlaqədar yaranan risklər. Bazar riskinin aşağıdakı alt kateqoriyaları mövcuddur:

- *Faiz dərəcəsi riski* – faiz dərəcələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
- *Valyuta riski* – xarici valyuta məzənnələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
- *Kapital riski* – bankın aldığı qiymətli kağızların dəyərinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
- *Əmtəə riski* – bazarda əmtəələrin qiymətinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk.

2.3. **Likvidlik riski** – planlaşdırılmış və gözlənilməyən öhdəliklərin vaxtında və effektiv yerinə yetirilə bilməməsi, əlavə likvid vəsaitin əldə edilməsi, həmçinin bankın aktivlərinin minimum zərərlə dərhal satılması üzrə imkanların azalması riski;

2.4. **Əməliyyat riski** – bank əməkdaşları tərəfindən yol verilmiş nöqsan və səhvələr, informasiya sistemi və texnologiyalarda baş vermiş problem və çatışmazlıqlar, kredit və qeyri-kredit məhsul və proseslər ilə bağlı əməliyyat riskləri və problemləri, habelə bankdankənar hadisələrlə əlaqədar yaranan risklərdir. Əməliyyat riskinin aşağıdakı alt kateqoriyaları mövcuddur:

- *İnsan resursu riski* – bankın əməkdaşları tərəfindən bilərəkdən və ya bilmədən bank əməliyyatlarının həyata keçirilməsi zamanı mövcud hüquqi aktların pozulması, səhv və nöqsanlara yol verilməsi nəticəsində yaranan risk;
- *IT riski* – bankın informasiya sistemi və ya texnologiyalarında baş verən problemlərlə əlaqədar yaranan riskdir;
- *Komplayens riski* – bankın qanunvericiliyə və maliyyə bazarlarını tənzimləyən hüquqi aktların tələblərinə riayət etməməsi nəticəsində üzləşə biləcəyi təsir tədbirləri və sanksiyalar, maliyyə itkiləri və ya nüfuzunun itirilməsi riski;
- *Kənar risk* – üçüncü tərəf və ya təbiətin vurduğu ziyan nəticəsində yaranan riskdir.

2.5. **Strateji risk** – strateji hədəflərin düzgün seçilməməsi nəticəsində yaranır;

2.6. **Nüfuz riski** – banka qarşı etimadın azalması və mənfi ictimai rəy nəticəsində yaranır;

2.7. **İnformasiya təhlükəsizliyi riski** – informasiya resurslarının məxfiliyinin, tamlığının və istifadəyə yararlılığının itirilməsi ilə əlaqədar risk;

2.8. **Layihə riski** – bu risk bankın nəzərdə tutduğu layihələri icra zamanı səhvələr və kənar amillərin təsiri nəticəsində icra edə bilməməsi və ya qarşısına qoyduğu hədəflərə çatmaması kimi qəbul edilir.

3. Risklərin idarəedilməsinin təşkilati strukturu

3.1. Risklərin idarəedilməsi prosesində Bankın Müşahidə Şurası, Risklərin idarəedilməsi komitəsi (bundan sonra – RİK), İdarə Heyəti, Risklərin idarəedilməsi idarəsi, Baş risk inzibatçısı, Bankın

biznes bölmələri, Daxil audit departamenti və Komplayens funksiyasına daxil olan struktur bölmələr iştirak edir.

3.2. Bu prosesdə iştirak edən bölmələrin səlahiyyətləri aşağıdakı kimidir:

3.2.1. Müşahidə Şurası:

- Bankda onun risk profiliన uyğun olaraq rasional risklərin idarəedilməsi sisteminin qurulmasına cavabdehdir;
- Risklərin idarəedilməsi strategiyasını, siyasetini, daxili qaydalarını və təşkilati strukturunu təsdiq edir;
- İdarə Heyətinin risklərin idarəedilməsi üzrə işinə nəzarət edir, Baş risk inzibatçısından və/və ya Risklərin idarəedilməsi idarəsindən birbaşa hesabatlar alır;
- İdarə Heyətinin/RİK-in Bankın risklərin idarə edilməsi ilə bağlı təkliflərinə dair qərar qəbul edir;
- Risk limitlərini və risk iştahası bəyannaməsini təsdiq edir;
- Risklərin idarə edilməsi sisteminin səmərəliliyini ildə ən azı bir dəfə qiymətləndirir;
- “Biznesin bərpa və davamlılığı planı”nı təsdiq edir.

3.2.2. Risklərin idarəedilməsi komitəsi:

- Risk iştahası bəyannaməsinə, risklərin idarə edilməsi siyasetinə, qaydalarına, risk limitlərinə və onlara edilən dəyişikliklərə baxır və təsdiq üçün Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- Məcmu və ayrı-ayrı risk növləri üzrə bankın cari və gələcəkdəki risk iştahasına dair Müşahidə Şurasına təkliflər verir;
- Bankın risklərin idarə edilməsi siyasetini azı ildə bir dəfə nəzərdən keçirir;
- Bankın risklərini müəyyənləşdirmək və qiymətləndirmək üçün müvafiq metod və vasitələri müəyyənləşdirir və həmin metodların həyata keçirilmə tezliyini müəyyən edir;
- Bankın məruz qaldığı risklər və Bankda risklərin idarəedilməsi sistemlərinin səmərəliliyi barədə hesabat hazırlayıv və Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- Qəbul edilmiş risklərin Bankın strategiyasına uyğunluğunu yoxlayır/nəzarət edir;
- Müşahidə Şurasına Bankda risklərin idarəedilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlayıv;
- Risklərin idarəedilməsi idarəsinin işini və risklərin idarəedilməsi sisteminin səmərəliliyini qiymətləndirir və qiymətləndirmənin nəticələri barədə Müşahidə Şurasını və İdarə Heyətini məlumatlaşdırır;
- Təklif olunan məhsulun/xidmətlərin Bankın strategiyasına və biznes modelinə uyğunluğunu yoxlayır, qiymət və gəlirlilik nəzərə alınmaqla həmin məhsullarla bağlı riskləri dəyərləndirir;
- Müşahidə Şurasına risklərin idarəedilməsi funksiyalarını yerinə yetirən struktur bölmə və komitələrin vəzifə öhdəlikləri ilə bağlı təkliflər verir;
- Risk iştahası bəyannaməsi ilə bağlı hesabatlara nəzarət edir, limitlərə dair pozuntular barədə Müşahidə Şurasına məlumat verir, onların bazar şərtlərinə uyğun olaraq aradan qaldırılması üçün təkliflər verir;
- İdarə Heyəti ilə birlikdə “Biznesin bərpa və davamlılığı planı”nı nəzərdən keçirir və təsdiq üçün Müşahidə Şurasına təqdim edir;

- Bankın risk mədəniyyətinin vəziyyətinə dair Müşahidə Şurasına hesabat verir;
- İclasları üç ayda bir dəfədən az olmayaraq keçirilir və iclasın nəticələri barədə Müşahidə Şurasına hesabat verilir.
- Kapital və likvidliyin idarəedilməsi üzrə bankın hədəflərinin, habelə Banka xas bütün risklərin, o cümlədən kredit, bazar, əməliyyat, reputasiya və digər risklərin Bankın risk iştahasına uyğunluğuna nəzarət edir;
- Baş risk inzibatçısından və aidiyyəti struktur bölmələrdən Bankın cari risk profili, risk mədəniyyətinin cari vəziyyəti, risk iştahası və risk limitlərinin istifadəsi, risk limitlərinin pozulması halları və risklərin azaldılması tədbirlərinə dair hesabat alır.
- Baş risk inzibatçısı ilə əməkdaşlıq edir və onun fəaliyyətinə nəzarət edir;
- Müşahidə Şurasına öz səlahiyyətləri çərçivəsində digər məsələlərlə bağlı tövsiyyələr verir.

3.2.3. İdarə Heyəti:

- Siyasetin həyata keçirilməsini təmin edir;
- Bankda risklərin idarəedilməsi prosesini təşkil edir;
- Bankın məruz qaldığı riskləri təhlil edir və aşkar edilən zəifliyin aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlər görür;
- Yeni bank məhsulunun tətbiqi barədə qərar qəbul edir;
- Risklər və onların idarəedilməsinə dair hesabatları RİK-ə təqdim edir;
- Risklərin idarə edilməsi bölməsinin bankın risklərinə adekvat şəkildə fəaliyyəti üçün müvafiq şərait yaratır;
- RİK ilə birlikdə “Biznesin bərpa və davamlılığı planı”nı nəzərdən keçirir və Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- Bankın digər struktur bölmələrinin Risklərin idarəedilməsi idarəsi ilə əməkdaşlığını təmin edir, habelə fəaliyyətinə müdaxilələrin qarşısının alınması üçün tədbirlər görür.

3.2.4. Baş risk inzibatçısı:

- İdarə Heyəti rəyini nəzərə almaqla risklərin idarəedilməsi strategiyasını və siyasetini hazırlanır və RİK-ə təqdim edir;
- Risklərin idarəedilməsi üzrə İdarə Heyəti və struktur bölmələrin fəaliyyətini əlaqələndirir;
- Aylıq əsasda risk limitlərinin monitoring nəticələri, habelə Bankın risk profili ilə bağlı İdarə Heyətinə hesabat verir. Risk iştahası göstəriciləri üzrə kənarlaşmalar baş verdikdə səbəbləri göstərilməklə bu barədə Müşahidə Şurasını və RİK-i dərhal məlumatlandırır;
- Bankın fəaliyyətinə aid risklərin növlərini və ölçüsünü göstərən dövri hesabatların etibarlı, şəffaf, kompleks şəkildə və vaxtında hazırlanmasını təmin edir;
- Risklərin idarəedilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə təklifləri Müşahidə Şurasına və RİK-ə təqdim edir.
- Bankın məruz qaldığı risklərin onun riskgötürmə qabiliyyətinə uyğunluğunu təmin edir;
- Risklərin idarə edilməsi funksiyasını həyata keçirən struktur bölmələrin əməkdaşlarının bilik və bacarıqlarının artırılması istiqamətində tədbirlər görür;
- Risk iştahası bəyannaməsinə baxılmasında, habelə risklərin idarə edilməsi ilə əlaqədar məsələlərin müzakirə olunmasında Müşahidə Şurasının iclaslarında iştirak edir.

3.2.5. Komplayens

Bank öz fəaliyyətinin xüsusiyyətinə, əməliyyatlarının həcmi və mürəkkəbliyinə adekvat olaraq ixtisaslaşdırılmış insan və texnoloji resurslara malik müstəqil komplayens funksiyasını formalasdırır. Komplayens funksiyasını Daxili Nəzarət, Maliyyə monitorinqi, Risklərin idarəedilməsi idarəsi və Hüquq struktur bölmələri həyata keçirirlər. Komplayens funksiyasının əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- Bankın komplayens riskinin müəyyən edilməsi, ölçülməsi, monitorinqi və nəzarəti üçün daxili prosedur və metodları, həmçinin görüləcək tədbirləri müəyyən edir;
- Müşahidə Şurasına dövri əsasda, pozuntular nəticəsində əhəmiyyətli komplayens riskləri baş verdiyi halda isə növbədənkənar əsasda hesabatlar təqdim edir;
- Aşkarlanmış və Bankın dayanıqlılıq göstəricilərinə neqativ təsir edəcək risklər və çatışmazlıqlar barədə, habelə bunların aradan qaldırılması üzrə görülmüş və/və ya görülməmiş tədbirlər barədə Mərkəzi Bankı məlumatlaşdırır;
- Bankın əməkdaşları üçün komplayens riskləri ilə əlaqədar təlim programı hazırlanır və aidiyyəti struktur bölmələrlə birgə programın icrasını təmin edir;
- Risklərin idarə edilməsi bölməsi ilə koordinasiyalı formada risklərin idarə edilməsi üzrə bankın daxili qaydalarının hazırlanmasında, həmçinin risk iştahası bəyannaməsinə və siyasetinə riayət edilməsinin monitorinqinin aparılmasında iştirak edir;
- Komplayens risklərinin idarə edilməsi üzrə İdarə Heyətinin fəaliyyətinə davamlı dəstəyi təmin edir;
- Yeni bank məhsullarının və xidmətlərinin hazırlanması və tətbiqi prosesində iştirak edir;
- Komplayens risklərinin əhatə olunduğu yeni tələblərlə əlaqədar bankdaxili kommunikasiyanı təmin edir;
- Bankın fəaliyyəti üzrə qararvermə prosesində maraqlar münaqişəsini müəyyən edir və dövri olaraq qiymətləndirir;
- Bankın fəaliyyəti ilə bağlı müştəri müraciətlərinin monitorinqini aparır.

3.2.6. Risklərin idarəedilməsi idarəsi:

- Risklərin idarəedilməsinin ümumi koordinasiyasını təmin edir;
- Bankın risklərin idarəedilməsi ilə bağlı daxili qaydalarını, habelə onlara dəyişiklikləri hazırlanır;
- Risklərin idarəedilməsi strategiyası və siyasetinə riayət edilməsinə nəzarət edir, kənarlaşmalar barədə RİK-ə və İdarə Heyətinə məlumat verir;
- Bankın müvafiq struktur bölmələri ilə birgə fəaliyyət növləri üzrə risk limitlərinin hesablanması və onlara dəyişikliklərin edilməsi barədə RİK-ə və İdarə Heyətinə təkliflər verir;
- Risk xəritəsini hazırlayır və onun icrasına monitorinqi həyata keçirir;
- Risk limitlərinə riayət olunmasına daimi nəzarəti həyata keçirir və pozuntular barədə dərhal Baş risk inzibatçısına məlumat verir;
- Risklərin müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi üzrə metodların və modellərin seçilməsi və tətbiqi (Bankın aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə) üzrə işləri həyata keçirir;

- Risklərin qiymətləndirilməsi, təhlili və nəticəsi barədə hesabatı İdarə Heyəti, RİK və Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- Risklərin tanınması və idarə edilməsi baxımından Bankın fəaliyyətini əhatə edən bütün proseslərə, yeni məhsul və xidmətlərə dair rəy verir;
- Aidiyyəti struktur bölmələrlə birgə stress-testlər keçirir və müəyyən edilən risklərin azaldılması məqsədi ilə tədbirlər planı hazırlanır;
- Risklərin idarə edilməsi məqsədi ilə bankın digər struktur bölmələrindən alınmış məlumatları təhlil edir;
- Risklərin idarəedilməsi prosesinə adekvat və səmərəli nəzarət prosedurlarının müəyyən olunması və təkmilləşdirilməsinə dair təklifləri RİK-ə təqdim edir;
- Bankın aidiyyəti struktur bölmələri ilə birgə “Biznesin bərpa və davamlılığı planı”ni hazırlanır, RİK-ə və İdarə Heyətinə təqdim edir;
- Bankın risk iştahası bəyannaməsini hazırlayaraq Baş risk inzibatçısına təqdim edir;
- Risk iştahası bəyannaməsinin, habelə limitlər sisteminin icra olunmasına nəzarət edir, bu barədə dövri olaraq Bankın İdarə Heyətinə və RİK-ə hesabat təqdim edir;
- Sağlam risk mədəniyyətinin zədələnməsinə səbəb ola biləcək təhlükələri və zəiflikləri qiymətləndirir və potensial risklər barədə ən azı ildə bir dəfə RİK-ə məlumat verir;
- Layihə risklərini qiymətləndirir, zəruri tədbirlərin görülməsi barədə İdarə Heyətinə və RİK-ə təkliflər verir;
- Məhsul, xidmət və ya proses üzrə risklərin azaldılması tədbirlərindən sonra qalıq risklərin qiymətləndirilməsini aparır və bu barədə İdarə Heyətinə hesabat təqdim edir;
- Risk məlumatlarının bank sistemlərindən, müvafiq strukturlarından toplanılmasını və hesabatlılığın verilməsini koordinasiya edir, habelə bu məlumatları təhlil edərək riskləri müəyyən etməklə Bankın risk profilini yeniləyir;
- Bank üzrə baş vermiş risk hadisələrinin toplanılması, qeydiyyatının aparılmasını, onların faktiki və mümkün itkilər üzrə qiymətləndirilməsi və bu barədə müvafiq hesabatlılığın hazırlanmasını təmin edir;
- Risklərin idarəedilməsi işində Bankın aidiyyəti struktur bölmələrinə metodoloji yardım göstərir.
- Kreditlərin anderraytinqi və monitorinqi, həmçinin İnformasiya təhlükəsizliyi departamentləri Risklərin idarəedilməsi idarəsinin tərkibində fəaliyyət göstərir. Kreditlərin anderraytinqi və monitorinqi departamenti Bank tərəfindən verilmiş kreditlərin qərar verilməsi prosesində iştirak edir, onların monitorinqinin aparılması şərtləri, mexanizmi, xronoloji mərhələlərini müəyyənləşdirir və bu mərhələlər çərçivəsində işlərin həyata keçirilməsi prosesini tənzimləyir. İnformasiya təhlükəsizliyi departamenti informasiya təhlükəsizliyi risklərinin idarəedilməsini təmin edir, Bankın informasiya sistemlərində və texnologiyalarında baş verən problemlər nəticəsində yaranan kiber riskləri effektiv idarə edir.

3.2.7. Bankın digər struktur bölmələri:

- Gündəlik fəaliyyətdəki riskləri öz səlahiyyətləri daxilində idarə edir;
- Onlara aid olan risk limitlərinə riayət olunmasını təmin edirlər.

3.2.8. Daxili audit departamenti:

Daxili audit qiymətləndirməsi çərçivəsinə aşağıdakılardır:

- Daxili nəzarət və risklərin idarə edilməsi sistemlərinin effektivliyi və səmərəliliyi;
- Bankda stress-testlərin aparılması prosesinin adekvatlığı;
- Risklərin idarəedilməsi funksiyası üzrə resursların (məsələn, əməkdaşlar, program təminatı və s.) keyfiyyəti və adekvatlığı;
- Daxili və xarici hesabatlıq üzrə istifadə olunan məlumatların uyğunluğu, dəqiqliyi, tamlığı, əlçatanlılığı, məxfiliyi və hərtərəfliliyi; daxili və xarici hesabatlıq üzrə istifadə olunan məlumatların uyğunluğu, dəqiqliyi, tamlığı, əlçatanlılığı, məxfiliyi və hərtərəfliliyi;
- Menecment informasiya sisteminin effektivliyi və tamlığı;
- Bank fəaliyyətinin qanunvericiliyə və maliyyə bazarlarını tənzimləyən hüquqi aktlara uyğunluğu;
- Aktivlərin qorunması və təhlükəsizliyi;
- Kreditlərin idarə olunmasının adekvatlığı;
- Bankın IT, kiber və informasiya təhlükəsizliyi sahələrinin effektivliyi və səmərəliliyi;
- Audit hesabatı ilə bağlı idarə Heyəti tərəfindən görülən tədbirlərin nəticələrini izləyir və ildə azı iki dəfə tövsiyələrin icra vəziyyəti barədə Audit Komitəsinə və Müşahidə Şurasına hesabat verir.

4. Risklərin idarəedilməsi sisteminin müdafiə xətləri

4.1. Bankda onun əməliyyatlarının növünə, həcminə, fəaliyyətinin xüsusiyyətlərinə və mühitinə, mürəkkəbliyinə və üzləşdiyi risklərə uyğun olan risklərin idarə edilməsi sistemi yaradılmalıdır.

4.2. Bütün əhəmiyyətli risklər və onlarla bağlı mümkün olan zərərlər eyniləşdirilməli, ölçülümlə və onlar haqqında Risklərin idarəedilməsi idarəsinə məlumat verilməlidir. Onların səviyyəsi, bu risklərin idarə edilməsi üçün müəyyən edilmiş limitlərə uyğunlaşdırılmalıdır.

4.3. Risklərin idarə edilməsi sistemi özündə aşağıdakı üç əsas müdafiə xəttini birləşdirir:

4.3.1. **Birinci müdafiə xətti** – Fəaliyyətləri banka birbaşa risklər yaradan və məhsul, xidmət, fəaliyyət, proses və sistemlər üzrə risklərin ilkin mərhələdə müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi, idarə edilməsi, hesabatlığı və monitoringinə məsul struktur bölmələr, o cümlədən bankın filial və şöbələri daxildir;

4.3.2. **İkinci müdafiə xətti** – Bankda risklərin idarə edilməsi və komplayens funksiyalarını həyata keçirən struktur bölmələr daxildir;

4.3.3. **Üçüncü müdafiə xətti** – Birinci və ikinci müdafiə xəttini qiymətləndirmək səlahiyyəti olan bankın daxili audit funksiyasını həyata keçirən struktur bölməsi daxildir.

5. Risklərin idarəedilməsi prosesi

5.1. Risklərin idarəedilməsi prosesində Bankın biznes funksiyalarını həyata keçirən struktur bölmələri gündəlik fəaliyyətində öz səlahiyyəti daxilində riskləri idarə edir və aidiyyəti risk limitlərinə riayət olunmasını təmin edir.

5.2. Risklərin idarəedilməsi prosesi Bankda risklərin effektiv idarə edilməsi üçün lazımı prosedur və qiymətləndirmə metodologiyalarını əhatə edir. Bank fəaliyyətində yaranan risklərin

müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi metodları Bankın risk profilinin həcmi və mürəkkəbliyinə uyğun tətbiq edilir.

5.3. Bankda onun risk profilinə mənfi təsir edə biləcək hadisələrin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi üçün bankın həcmindən və onun fəaliyyətinin mürəkkəbliyindən asılı olaraq stress-test modelləri hazırlanır və ən azı ildə bir dəfə yenilənir. Stress-testlər ən azı hər altı aydan bir həyata keçirilir və nəticələri əsasında tədbirlər plan hazırlanır. Stress-testlərin nəticələri və tədbirlər planı müvafiq dövrün prudensial hesabatları ilə birgə Mərkəzi Banka təqdim edilir.

5.4. Bank yeni məhsul və ya xidmət təqdim edərkən, o cümlədən layihələrin icrasına başlayarkən qabaqcadan və təqdim olunduqdan sonra bunun Bankın strategiyasına uyğunluğunun və risk profilinə təsirinin təhlilini aparır, habelə əlaqəli riskləri müəyyən edir. Qiymətləndirmələr risklərin idarə edilməsi və komplayens funksiyalarını həyata keçirən struktur vahidləri tərəfindən aparılır və qiymətləndirmə nəticələri RİK-ə təqdim edilir.

5.5. Hər bir bankda fövqəladə hallarda yaranan risklərin qarşısının alınması üçün və Bankın davamlı biznes fəaliyyətinin təmin olunması məqsədi ilə həyata keçiriləcək tədbirləri özündə əks etdirən fövqəladə hallar planı tərtib olunur. Planda fövqəladə halların təsnifləşdirilməsi, məsul şəxslərin səlahiyyətləri, risklərə qarşı tədbirlər, cəlb ediləcək kapital vəsaitlərinin mənbəyi, nüfuz riskindən qorunma siyasəti, bank əməliyyatlarının və fəaliyyət növlərinin əhəmiyyət dərəcəsi üzrə təsnifləşdirilməsi öz əksini tapmalıdır. Plana ən azı ildə bir dəfə yenidən baxılır və zərurət olduqda müvafiq dəyişikliklər edilir. Bankda risk hadisələr üzrə ehtimal olunan nəticələri faktiki nəticərlə müqayisə etməklə fövqəladə hallar planında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin adekvatlığının qiymətləndirilməsi üçün yoxlamalar (sınaq test) bankdaxili qaydalarla müəyyən edilmiş dövrliliklə həyata keçirilməlidir.

6. Hesabatlılıq

6.1. Bankda kredit, bazar, likvidlik, əməliyyat risklərinin, habelə mövcud olan digər risklərin müəyyənləşdirilməsini, qiymətləndirilməsini, idarə olunmasını və onlara nəzarəti təmin etmək üçün risk məlumatları icmallaşdırılır və aşağıdakılardan həyata keçirilir:

- Gündəlik risklərin müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi, idarə edilməsi və onlara nəzarət olunması;
- Müəyyən edilmiş qaydalarla və limitlərə riayət olunmasının yoxlanılması;
- Risk göstəricilərindəki meyllərin izlənməsi;
- Prudensial tələblərlə və bankdaxili qaydalarla müəyyən edilmiş formatda hesabatların hazırlanması.

6.2. Risklərin idarəedilməsi bölməsi tərəfindən ən azı aşağıdakı istiqamətləri əhatə edən analitik hesabatlar hazırlanır və RİK, İdarə Heyəti və Müşahidə Şurasına təqdim olunur:

- Əsas risklər və onların strukturu;
- Kapitalın strukturu və adekvatlığının səviyyəsi;
- Bankın likvidlik vəziyyəti;
- Risk limitlərinin istifadəsi;
- Stress-testlərin nəticələri.

7. Yekun müddəələr

7.1. Bu Siyaset Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edildiyi tarixdən qüvvəyə minir. Siyasetə əlavə və ya dəyişikliklər yazılı şəkildə edilməklə Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edildikdən sonra

qüvvəyə minir. Siyasətə ən azı ildə bir dəfə yenidən baxılır və tələb olunduqda müvafiq dəyişiklik edilir.

7.2. Mərkəzi Bankın müvafiq normativ aktlarında əks olunan müddəalarla bu Siyasət arasında ziddiyət olduqda və ya bu Siyasətlə tənzimlənməyən məsələlər olduqda, Mərkəzi Bankın qaydaları tətbiq olunur və üstün hüquqi qüvvəyə malikdir.